

2021

Kullasvaaran alueen liito-orava- arviointi

Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSIIPPI

26.5.2021

1. TAUSTOJA

Kullasvaaran ja Tykkimäen alueella on useissa eri hankkeisiin liittyvissä luontoselvityksissä todettuja liito-oravan elinalueita, jotka ovat pienentyneet ja pirstoutuneet yksityisten teettämien hakkuiden sekä rakentamisen yhteydessä. Samalla lajin säilymisen kannalta välttämättömät puustoiset kulkuyhteydet ovat heikentyneet koko alueella. Suurin liito-oravakohteisiin heikentävästi vaikuttanut rakennushanke on ollut huomattavan laaja RRT-alue, jonka vaikutuksia on pyritty lieventämään suunnittelemalla puustoisia kulkuyhteyksiä elinalueiden välillä. Alueelle on tulossa myös valtatie 6 parantamiseen liittyviä liittymäjärjestelyjä, jotka pirstovat metsiä entisestään. Tykkimäen leirintäalueen ja vesipuiston kehittäminen sekä ulkoilureittien parantaminen vaikuttavat liito-oravien kulkuyhteyksiin valtatie 6 pohjoispuolella.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus toivoi Kouvolan kaupungilta asiantuntija-arviota kaavojen ja tiesuunnitelmien yhdysvaikutuksista sekä liito-oravien säilymisen mahdollisuuksista ja turvaamisesta alueella. Kouvolan kaupunki tilasi tämän liito-orava-arvioinnin 14.4.2021.

2. MENETELMÄT JA AINEISTO

Liito-orava-arvioinnin laati luontokartoittaja (eat) Petri Parkko, joka on tehnyt myös Kullasvaaran alueen liito-oravakartoitukset eri hankkeiden yhteydessä. Olli Ruokonen toimitti aluetta koskevat kaava- ja tiesuunnitelmakartat. Ajantasaisia ilmakuvia RRT-alueesta saatiin Kouvolan kaupungin karttapalvelusta (kartta.kouvola.fi). RRT-alueelle tehdyssä maastokatselmuksessa 10.5.2021 arvioitiin puustoisten kulkuyhteyksien säilymistä. Raportin kartta on tulostettu Karttapalvelu Karpalossa (© Maanmittauslaitos & SYKE).

3. LIITO-ORAVAN ESIINTYMISTILANNE

Liito-oravien säilyminen valtatie 6 eteläpuolella vaikuttaa tällä hetkellä epävarmalta, sillä jäljellä olevat varttuneen metsän kuviot ovat enimmäkseen liian pieniä liito-oravalle. Vain valtatie 15 varressa oleva kohde 4 on riittävän suuri lisääntyvälle naaraalle ja se todettiinkin keväällä 2021 edelleen asutuksi (Petri Parkko). Kohteet 1 ja 2 sen sijaan ovat vain muutaman hehtaarin laajuisia. Liito-oravanaaraan elinpiiri on

pinta-alaltaan useimmiten 4–6 hehtaaria, mutta urokset liikkuvat paljon laajemmalla alueella (Hanski 2016).

Rakenteilla olevan RRT-alueen kaakkoiskulmassa sijaitseva liito-oravametsä (kartta 1, kohde 2) on jätetty hankkeessa hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle, mutta sen länsipuolella kasvaneet metsät ovat jo kokonaan kaadettu. Kohteelta 2 on ollut aiemmin puustoinen kulkuyhteys moottoriradan itäpuolella olleelle kohteelle 1 (kartta 1, kohde 1): merkkejä liito-oravasta on löytynyt näiden kohteiden väliltä.

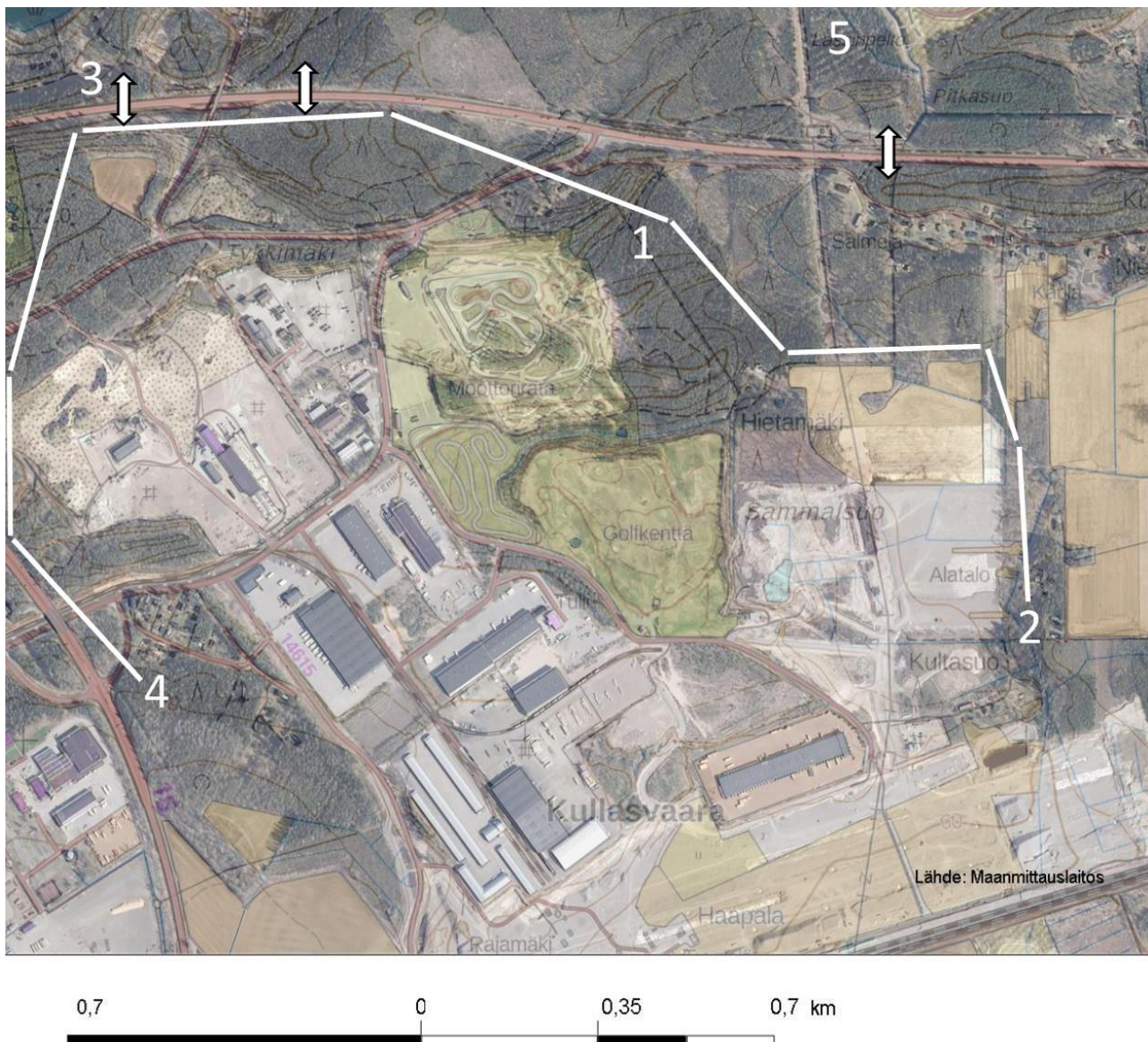

Kuva 1. Kultasuon kohteelta 2 länteen suunniteltu puustoinen kulkuyhteys on todettu epäonnistuneeksi. Kullasvaara 10.5.2021
© Petri Parkko

Kohteelle 2 suunnitelluista kulkuyhteyksistä länteen suuntautuva on jo todettu epäonnistuneeksi: puus-
toa kaadettiin selvästi suunniteltua enemmän ja säästettyjä turvepohjalla kasvavia kuusia on kaatunut
kovissa tuulissa (kuva 1). Jos tämäkin kulkuyhteys aiottaisiin säilyttää, tulisi se toteuttaa pääosin

istutetuilla lehtipuilla, kuten itäosassa on tehty. Tällä hetkellä kannattaa kuitenkin keskittyä karttaan 1 merkityn kulkuyhteyden luomiseen ja säilyttämiseen.

Jos kaikki RRT-alueen pohjoispuolella olevat varttuneet metsät säästyisivät hakkuilta, olisi liito-oravalla ainakin teoreettinen mahdollisuus säilyä myös valtatie 6 eteläpuolella. Tämä edellyttäisi kuitenkin toimivaa kulkuyhteyttä valtatie 6 yli. Jonkinlaista varttuneeksi luokiteltavaa metsää, jos mukaan luetaan myös mäntyvaltaiset kasvatusmetsät, on valtatie 6 ja RRT-alueen välissä jäljellä n. 16 ha. Osa alueen tällä hetkellä nuorista metsistä tulee olemaan jo lähitulevaisuudessa hyvää elinympäristöä liito-oravalle.

Kartta 1. Aiempina vuosina todetut liito-oravakohteet 1–5 ja mahdolliset kulkuyhteydet niiden välillä. Valtatien ylitystarve on osoitettu nuolilla.

Liito-oravien kulkuyhteydet valtatie 6 eteläpuolella Utin suuntaan on todettu katkenneeksi yksityisten teettämien laajojen hakkuiden takia. Tämä tekee kulkuyhteyden valtatie 6 yli Käyrälammen suuntaan välttämättömäksi.

Lassinpellon alueella (kartta 1, kohde 5) ei ole tehty viime vuosina havaintoja liito-oravasta ja pienialainen kohde on jäänyt erilleen muista liito-oravalle sopivista metsistä. Sen pohjoispuolelle on tehty laaja ja avoin maankaatopaikka ja länsipuolella on voimalinja sekä taimikoita. Maijanaron alueella ei ole tavattu liito-oravaa, mutta kosteapohjaiset kuusivaltaiset metsät voivat olla jo lähitulevaisuudessa lajille sopivia. Lassinpellon alueen kulkuyhteyksien muodostuminen Maijanaron kautta Käyrälammelle/ Jyräänjoelle tulee kestämään kuitenkin yli kymmenen vuotta.

Valtatien 15 varressa olevan liito-oravametsän (kartta 1, kohde 4) kulkuyhteys Niinimäen suuntaan, radan ja valtatie 15 yli, on katkennut jo useita vuosia sitten. Tällä hetkellä todennäköisin liito-oravien kulku suunta on Tehontien yli pohjoiseen ja edelleen harjumetsää pitkin Tykkimäen huvipuiston itäpuolelle ja edelleen valtatie 6 yli Käyrälammelle.

Osayleiskaavaluonnoksessa valtatie 6 varteen on osoitettu laajat EV- ja EV -1-alueet, jotka mahdollistavat liito-oravien liikkumisen, mutta länsiosassa P/TP on kiinni valtatiessä. Jos EV-alueita merkittäisiin muutama kymmenen metrin levyisenä kaistaleena valtatie varteen, mahdollistaisi se liito-oravien liikkumisen valtatie suuntaisesti ja samalla valtatie ylityksen. Kaavaan on syytä merkitä vähintään kaksi liito-oravan kulkuyhteystarvetta valtatie 6 yli.

Osayleiskaavamerkintöjen lisäksi liito-oravan säilyminen edellyttää lajin huomioimista myös valtatie 6 parannushankkeessa. Tiesuunnitelmassa tulee osoittaa ratkaisuja, jotka mahdollistavat valtatie ja rinnakkaisteiden ylitykset. Koska puustoiset kulkuyhteydet joudutaan luomaan liittymäjärjestelyjen yhteyteen, on alueelle todennäköisesti istutettava puita ja mahdollisesti myös pystytettävä liitämistä varten puutolppia.

4. LÄHTEET

Hanski, I. K. 2016: Liito-orava – Biologia ja käyttäytyminen. Metsäkustannus. 94 s.